

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 354/2023-25

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **Exlessa, s. r. o.**, IČO 45 445 893, Fatranská 3100/2, Žilina, zastúpenej Samec & partners, s. r. o., Národná 15, Žilina, proti postupu Okresného súdu Trnava v konaní sp. zn. PN-4Cb/20/2020 (pôvodne Okresný súd Piešťany sp. zn. 4Cb/20/2020) takto

rozhodol:

1. Postupom Okresného súdu Trnava v konaní sp. zn. PN-4Cb/20/2020 (pôvodne Okresný súd Piešťany sp. zn. 4Cb/20/2020) **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Trnava v konaní sp. zn. PN-4Cb/20/2020 **prikazuje** konať bez zbytočných prietáhov.
3. Okresný súd Trnava **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **530,86 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 6. júna 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej aj „okresný súd“) v konaní sp. zn. PN-4Cb/20/2020 (ďalej len „napadnuté konanie“). Sťažovateľka navrhuje prikázať

okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov. Požaduje tiež finančné zadostučinenie vo výške 1 000 eur, ako aj náhradu trov konania pred ústavným súdom.

II.

Skutkové východiská

2. Napadnuté konanie je vedené na základe návrhu sťažovateľky na vydanie platobného rozkazu doručeného Okresnému súdu Banská Bystrica 10. februára 2020. Sťažovateľka sa návrhom na vydanie platobného rozkazu pôvodne voči žalovanému ([REDAKOVANÉ]) domáhala zaplatenia sumy 1 156 eur s príslušenstvom (úrokom z omeškania a nákladov spojených s uplatnením pohľadávky) z titulu neuhradenej faktúry za vykonané dielo. Vo veci bol vydaný platobný rozkaz, proti ktorému podal žalovaný odpor. Sťažovateľka v nadväznosti na odpor vzala žalobu čiastočne späť a domáha sa uhradenia sumy 851 eur s príslušenstvom.

3. Okresný súd Banská Bystrica 19. mája 2020 postúpil vec okresnému súdu [okresný súd je nástupcom Okresného súdu Piešťany, podľa § 181 ods. 1 písm. g) zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov s účinnosťou od 1. júna 2023 prešiel výkon súdnictva z Okresného súdu Piešťany na Okresný súd Trnava, pozn.].

4. Okresný súd 2. júna 2020 zaslal vyjadrenie sťažovateľky žalovanému, ktorý naň reagoval podaním doručeným okresnému súdu 19. júna 2020, pričom súhlasil, aby ho súd zaviazal na úhradu istiny vo výške 851 eur. Okresný súd 3. júla 2020 zaslal vyjadrenie žalovaného sťažovateľke.

5. Okresný súd 13. augusta 2020 nariadil pojednávanie vo veci na 16. október 2020. Tento termín pojednávania bol na pokyn zákonného sudcu zrušený z dôvodu zákonnej prekážky a nový termín bol nariadený na 29. január 2021. Termín pojednávania nariadený na 29. január 2021 bol na pokyn zákonného sudcu zrušený z dôvodu zákonnej prekážky a nový termín bol nariadený na 28. apríl 2021. Pojednávanie nariadené na 28. apríl 2021, ako aj následne nariadené pojednávania (na 31. august 2021, 16. november 2021, 8. február 2022, 21. apríl 2022, 20. september 2022, 24. január 2023) boli zrušené z dôvodu trvania zákonnej prekážky podľa § 3 ods. 1 písm. a) zákona č. 62/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a v justícii a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 62/2020 Z. z.“). Pojednávanie nariadené na 4. apríl 2023 bolo zrušené z dôvodu práceneschopnosti sudcu s tým, že nový termín bude stanovený po jeho nástupe do práce.

6. Spis vo veci sťažovateľky bol 14. júla 2023 pridelený inej zákonnej sudkyňi (z dôvodu dlhodobej práceneschopnosti pôvodného zákonného sudcu). Vo veci bol 25. júla 2023 nariadený termín pojednávania na 29. september 2023.

7. Sťažovateľ v priebehu napadnutého konania podal aj sťažnosť na prietahy predsedovi okresného súdu (19. mája 2023), vo vzťahu ku ktorej predseda okresného súdu okrem iného konštatoval, že „... vo veci sudcom vysloveného právneho názoru týkajúceho sa pojednávania resp. nepojednávania a v ktorej predseda súdu požiadal o zaujatie stanoviska Ministerstvo spravodlivosti SR dňa 27.05.2021 a opätovne dňa 27.08.2021, nakoľko ide o spôsob vedenia konania, do ktorého predseda súdu v zmysle zákona nie je oprávnený zasahovať... oznámením Ministerstva spravodlivosti SR zo dňa 12.05.2022, ministerka spravodlivosti SR v zmysle

ustanovenia §15 písmeno a) zákona č. 432/2021 Z. z. o disciplinárnom poriadku Najvyššieho správneho súdu SR a o zmene a doplnení niektorých zákonov (Disciplinárny súdny poriadok) dňa 11.05.2022 podala disciplinárny návrh“.

III.

Argumentácia sťažovateľky

8. Okresný súd je v napadnutom konaní absolútne nečinný takmer tri roky (od 3. júla 2020). Od oznámenia o postúpení veci do podania sťažnosti uplynuli už 3 roky, počas ktorých okresný súd vôbec nekonal a 8-krát zrušil nariadené termíny pojednávania s poukazom na existenciu zákonnej prekážky v zmysle § 3 ods. 1 písm. a) zákona č. 62/2020 Z. z. V konaní boli splnené podmienky na to, aby okresný súd v súlade s § 177 ods. 2 písm. a) Civilného sporového poriadku bez nariadenia pojednávania žalobe v rozsahu po jej čiastočnom späťvzati vyhovet. Rozhodovanie o žalobe o zaplatenie nízkej sumy nemožno považovať za právne zložité, navyše, ak sú skutkové tvrdenia strán nesporné. Sťažovateľka sa žiadnym spôsobom nepričinila o predĺženie napadnutého konania.

IV.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľky

IV.1. Vyjadrenie okresného súdu:

9. Okresný súd uviedol chronologický prehľad uskutočnených úkonov v napadnutom konaní po postúpení veci z Okresného súdu Banská Bystrica. Konštatoval, že vec nie je skutkovo ani právne zložitá, keď sťažovateľka sa domáha zaplatenia istiny 1 156 eur s príslušenstvom z titulu neuhradenej ceny za dielo. Žalovaný uznal nárok v sume 851 eur a vo zvyšnej časti nárok sťažovateľky rozporoval. Sťažovateľka zobrala žalobu v spornej časti späť a žiada zaplatiť sumu vo výške 851 eur s príslušenstvom. Žalovaný namieta nárok sťažovateľky na úroky z omeškania a paušálnu náhradu nákladov spojených s uplatnením pohľadávky. K postupu sudcu [REDAKOVANÉ] nie je možné uviesť žiadne okolnosti, ktoré by ospravedlňovali opätovné nariadovanie a následné rušenie termínov pojednávania z dôvodu trvania tzv. „mimoriadnej situácie“. Postup bývalého zákonného sudcu je ústavnému súdu známy z predchádzajúcich ústavných sťažností. Požadované finančné zadosťučinenie je s ohľadom na výšku žalovanej sumy (851 eur) neprimerané.

IV.2. Replika sťažovateľky:

10. Sťažovateľka uviedla, že k nariadeniu pojednávania na 29. september 2023 zákonnou sudkyňou, ktorej bola vec pridelená 14. júla 2023, došlo až po podaní ústavnej sťažnosti, keď predchádzajúca sťažnosť sťažovateľky podľa zákona o súdoch podaná predsedovi okresného súdu nepriniesla nápravu. V napadnutom konaní doteraz vznikli nedôvodné prietahy od 3. júla 2020 do 25. júla 2023 (keď okresný súd nariadil termín nasledujúceho pojednávania) spolu v dĺžke 3 rokov a 22 dní. Výška požadovaného finančného zadosťučinenia (1 000 eur) je dôvodná. Skutočnosť, že ide o skutkovo a právne jednoduchú vec a sťažovateľka sa domáha „len“ zaplatenia sumy 851 eur, ktorú okresný súd mohol rozhodnúť bez nariadenia pojednávania, nemôže byť pri posudzovaní výšky finančného zadosťučinenia hodnotená na ťarchu sťažovateľky, ale naopak, musí byť vyhodnotená výlučne v neprospech okresného súdu. Sťažovateľka stratila dôveru v riadne

fungovanie mechanizmov právneho štátu, keď sa bez svojho zavinenia po dobu viac ako 3 rokov stala „rukojemníkom“ zákonného sudcu [REDACTED], ktorý bez akýchkoľvek racionálnych dôvodov odmietal vo veci konať.

V.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

11. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv neexistuje zásadnejšia odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

12. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a tiež práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04).

13. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľky.

14. Zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou orgánu verejnej moci, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, t. j. takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty strán konania (m. m. II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

15. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, predmetom konania je zaplatenie peňažnej sumy z titulu neuhradenej faktúry vystavenej sťažovateľkou v rámci obchodnoprávneho vzťahu, čo spadá pod bežnú agendu všeobecných súdov. Vec nevykazuje skutkovú či právnu zložitost'. Žalovaný súhlasí s vydaním rozsudku v znení, ktorý sťažovateľka navrhla po čiastočnom späťvzatí žaloby.

16. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky v napadnutom konaní, ústavný súd nezistil takú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jej ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v priebehu konania k zbytočným prietahom.

17. Pokiaľ ide o samotný postup okresného súdu, tento ústavný súd vyhodnotil ako poznačený nečinnosťou, neefektívnou činnosťou. Okresný súd po tom, ako mu bola vec postúpená z Okresného súdu Banská Bystrica, postupoval plynulo (05/2020-07/2020), vzájomne doručoval

21. Po zohľadnení celkovej dĺžky napadnutého konania a komplexnom posúdení všetkých okolností daného prípadu tak ústavný súd dospel k záveru, že postup okresného súdu v napadnutom konaní je poznačený priet'ahmi, ktoré je možné kvalifikovať ako zbytočné priet'ahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

22. Keďže napadnuté konanie dosiaľ nie je právoplatne skončené, pričom postupom okresného súdu došlo k porušeniu práv s'ťažovateľky podľa čl. 48 ods. ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázal, aby okresný súd v napadnutom konaní konal bez zbytočných priet'ahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

23. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie s'ťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

24. S'ťažovateľka v ústavnej s'ťažnosti žiada o priznanie finančného zadosťučinenia 1 000 eur, ktoré považuje za primerané vzhľadom na okolnosti veci, pochybenie okresného súdu.

25. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

26. Pri rozhodovaní o finančnom zadosťučinení ústavný súd prihliadal na celkovú dĺžku napadnutého konania, konštatovanú nečinnosť, neefektívnu činnosť okresného súdu, charakter konania, výšku žalovanej pohľadávky (po čiastočnom späťvzatí žaloby sa s'ťažovateľka domáha zaplatenia sumy 851 eur s príslušenstvom, pričom žalovaný nesúhlasí s uplatneným nárokom iba v časti príslušenstva pohľadávky), ďalšie konkrétne okolnosti prípadu. Ústavný súd dospel k záveru, že okolnosti veci neopodstatňujú okrem vyslovenia porušenia práv s'ťažovateľky aj priznanie finančného zadosťučinenia. Deklarovanie porušenia práv s'ťažovateľky je pre ňu v danom prípade dostatočným zadosťučinením. Ústavný súd preto s'ťažnosti s'ťažovateľky v časti požadovaného finančného zadosťučinenia nevyhovel (bod 4 výroku nálezu).

VI.

Trovy konania

27. Ústavný súd priznal s'ťažovateľke [§ 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)] nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 530,86 eur (bod 3 výroku nálezu).

28. Pri výpočte trov právneho zastúpenia s'ťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3, § 18 ods. 3]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2023 je 208,67 eur a hodnota režijného paušálu je 12,52 eur. S'ťažovateľke vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2023 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie s'ťažnosti ústavnému súdu). Právny zástupca s'ťažovateľky je platiteľom dane z pridanej hodnoty, preto sa odmena advokáta zvyšuje o 20 % (88,48 eur). Pokiaľ ide o repliku s'ťažovateľky z 23. augusta 2023, ústavný súd za tento úkon

právnej služby náhradu trov nepriznal, pretože replika nepriniesla nové skutočnosti alebo informácie, ktoré by ústavnému súdu neboli už skôr známe.

29. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. septembra 2023

Robert Šorl
predseda senátu